ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/24/36-79-5

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	15.02.2024 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	09.01.2024
Teabevaldaja	Haridus- ja Teadusministeerium aadress: Munga tn 18, 50088 Tartu e-posti aadress: hm@hm.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxx.xxxxx@mail.ee

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata, kuna menetluse kestel on Haridus- ja Teadusministeerium vaide esitaja pöördumisele vastanud.
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide kohaselt esitas vaide esitaja 30.11.2023 Haridus- ja Teadusministeeriumile (HTM) pöördumise, mis oli pealkirjastatud „Teabenõue“.
2. Kuna HTM ei vastanud vaide esitaja teabenõudele seaduses sätestatud tähtaja jooksul edastas vaide esitaja 08.12.2023 HTM-le meeldetuletuse.
3. Kuna ka sellele ei olnud HTM 09.01.2024 veel vastanud, siis esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspektsioonile vaide.
4. 17.01.2024 tegi Andmekaitse Inspektsioon HTM-le järelepärimise.
5. 29.01.2024 vastas HTM inspektsiooni järelepärimisele.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide kohaselt esitas vaide esitaja HTM-le 30. novembril 2023 vastavalt AvTS § 14 nõuetele vormistatud teabenõude, millele HTM seadusega ettenähtud tähtajaks ei vastanud ega reageerinud muul viisil, st ministeerium ei esitanud täpsustavaid küsimusi, ei teavitanud, et teabenõue ei vasta mingile tingimusele jne.

Et ministeerium ei vastanud vaide esitaja 30. novembril 2023 edastatud teabenõudele, saatis vaide esitaja 8. detsembril 2023 HTM-le kirja, milles juhtides ministeeriumi tähelepanu sellele, et teabenõudele on jätkuvalt vastamata. Selle pöördumisele tuli ainult automaatvastus, et kiri on laekunud ja registreeritud, kuid sisulist vastust ei ole ministeerium vaide kohaselt vaide esitajale edastanud.

Kuna HTM ei ole 40 päeva jooksul vastanud vaide esitaja teabenõudele, palub vaide esitaja lähtudes AvTS § 45 lg 1 p 1, teostada inspektsioonil järelevalvet HTM-i tegevuse üle ning kohustada ministeeriumit täitma nendele seadusega pandud ülesanded.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

HTM-i selgituste kohaselt laekus ministeeriumile Eraisiku 30. novembril 2023 esitatud pöördumine koduleheküljе veebivormi kaudu. Pöördumine oli oma olemuselt selgitustaotlus. Saabunud pöördumise kohta edastas saabuvate kirjadega toimetav teenistuja täpsustava küsimuse majasiseselt. Kahetsusväärselt ei jõudnud päring registreerimisele DHS-is. Päring on tänaseks dokumendiregistris registreeritud.

8. detsembril 2023 edastatud kirja kohta on ministeerium teinud päringu HTM-i postkastiteenuse pakkujale. On olemas kinnitus, et kiri on HTM-i meiliserverisse jõudnud, täiendava otsimise tulemusel selgus, et kõnealune täiendav pöördumine on ekslikult kustutatud. Kodaniku kirja pealkiri sisaldas eksitust tekitavalt sõna „Automaatvastus“.

Vaide esitajale vastas HTM 19. jaanuaril 2024, kui ilmnes, et Eraisiku pöördumisele ei ole vastatud. HTM vabandas kodaniku eest tekkinud viivituse pärast. Vastus pöördumisele on lisatud inspektsioonile edastatud vastusele.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. AvTS § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave, mis tahes viisil ja mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida asutuselt tema valduses olevate dokumentide koopiaid või väljavõtteid.

2. AvTS § 6 sätestab, et teabenõue on teabenõudja poolt AvTS-s sätestatud korras teabevaldajale edastatud taotlus teabe saamiseks. Inspektsioon peab siinkohal vajalikuks märkida, et teabenõudja ei pea teadma, millal on tema pöördumise puhul tegemist teabenõudega AvTS-i mõistes või millal selgitustaotlusega märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse mõistes. Küll aga peab seda teadma teabevaldaja.

3. Seega kui kodanik on edastanud asutusele pöördumise, mis on pealkirjastatud teabenõudena, on isikul õigustatud ootus saada oma pöördumisele vastus viie tööpäeva jooksul. Kui kodaniku pöördumine ei ole oma sisult teabenõue, vaid tegemist on selgitustaotlusega, siis tuleb teabevaldajal viie tööpäeva jooksul teabenõude täitmisest keelduda ning teabenõudjale selgitada, et tema pöördumise puhul on tegemist selgitustaotlusega, millele vastatakse vastavalt märgukirjale ja selgitustaotlustele vastamise seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul.

4. Nimelt annab AvTS § 23 lg 2 p 5 võimaluse teabenõude täitmisest keelduda kui vastamiseks on vaja uues teave dokumenteerida (näiteks anda mingi tegevuse kohta selgitusi, mis alles eeldab vastava dokumendi/kirja koostamist), millisel juhul loetakse teabenõue selgitustaotluseks. Kuid teabenõude täitmisest keeldumist tuleb teabenõudjale arusaadavalt põhjendada (AvTS § 23 lg 3).

5. Kuna antud juhul erinevate halbade asjaolude kokkulangemisel jäi vaide esitaja esmane pöördumine registreerimata ning täiendav meeldetuletus kustutati ekslikult, siis jäi ka vaide esitaja teabenõudele/pöördumisele vastamata. Ministeerium on siinkohal oma eksimust ka tunnistanud.

6. Kuna aga peale inspektsiooni järelpärimist on HTM vaide esitaja pöördumisele vastatud ning vaide esitaja ees vabandanud, siis loeb inspektsioon vaide esitajale vastamisega rikkumise lõppenuks, mistõttu puudub alus ettekirjutuse tegemiseks. Eeltoodust tulenevalt jääb vaie rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel